

Libris

MARTHA HALL KELLY

Respect pentru oameni și cărți

CÂND ÎNFLOREȘTE LILIACUL

Traducere din limba engleză și note
MIRELLA ACSENTE

LITERA®

Capitolul 1

CAROLINE
Septembrie 1939

Dacă aș fi știut că în acea zi urma să îl cunosc pe bărbatul care avea să mă spulbere asemenea porțelanului căzut pe teracotă, aș fi dormit până mai târziu. În schimb, l-am trezit pe domnul Sitwell, florarul nostru, ca să-mi pregătească o floare pentru butonieră. Prima mea gală de la consulat nu era un moment în care să țin seama de protocol.

Am intrat în curentul puternic al mișcării plebee de pe Fifth Avenue. Bărbați cu pălării gri de fetru treceau pe lângă mine, îmbrâncindu-mă, iar ziarele de dimineață din servietele lor diplomat purtau ultimele titluri benigne ale deceniului. În acea zi, nu se pregătea nici o furtună în est, nu exista nici un indiciu care să anunțe ceea ce urma să vină. Singurul semn prevestitor de rău din direcția Europei era izul de apă stătută, adus de vânt dinspre East River.

În vreme ce mă apropiam de clădirea noastră, aflată la colțul lui Fifth Avenue cu Forty-ninth Street, l-am simțit pe Roger privind de la fereastra de la etaj. Concediași oameni pentru mult mai puțin decât o întârziere de douăzeci de minute, dar singura zi din an când membrii elitei newyorkeze își deschideau portofelele și se prefăceau că le pasă de Franța nu era un moment pentru o floare de butonieră amărâtă.

Am cotit și am văzut soarele dimineții strălucind în literele dăltuite în piatra de colț și acoperite cu foiță de aur: LA MAISON

Respe FRANÇAISE. Clădirea Franceză, sediul Consulatului Francez, se ridica alături de Clădirea Imperiului Britanic, cu vedere spre Fifth Avenue, parte din Rockefeller Centre, noul complex de granit și calcar al lui Rockefeller Junior. Multe consulate străine își aveau birourile acolo, alcătuiind un mare ghiveci de diplomatie internațională.

– Intrați până în spate și întoarceți-vă cu fața, a spus Cuddy, liftierul nostru.

Domnul Rockefeller alegea liftierii pe sprânceană, căutându-i pe cei bine crescuți și arătoși. Cuddy era un bărbat frumos, deși părul îi era deja grizonant, iar trupul îmbătrânea rapid.

Cuddy și-a ațintit privirea asupra numerelor luminate de deasupra ușii.

– Azi aveți o mulțime de oameni sus, Miss Ferriday. Pia a zis că au mai venit două vase.

– Minunat, am răspuns.

Cuddy și-a scuturat ceva de pe mâneca uniformei sale bleumarin.

– Iar stați până târziu în seara asta?

Deși aveam cele mai rapide lifturi din lume, cu al nostru încă mergeai la nesfârșit.

– La cinci am plecat. Diseară e gala.

Îmi iubeam slujba. Bunica Woolsey începuse tradiția acestei munci în familia noastră, îngrijind soldați pe câmpul de luptă de la Gettysburg¹. Dar voluntariatul meu ca șefă a departamentului de asistență a familiei pentru consulatul Franței nu era de fapt o muncă propriu-zisă. Iubirea pentru tot ce e francez era pur și simplu ceva genetic la mine. Deși tata era pe jumătate irlandez, inima lui bătea pentru Franța. În plus, mama moștenise un apartament în Paris, unde mergeam în fiecare an în august, așa că mă simțeam ca acasă acolo.

Liftul s-a oprit. Chiar și prin ușile închise, auzeam cu toții larma teribilă a vocilor ridicate. M-a străbătut un fior.

– Etajul trei, a spus Cuddy. Consulatul Franței. Aveți grijă la...

Odată ce s-au deschis ușile, zgomotul a acoperit orice frază politicoasă. Holul din fața zonei noastre de recepție era atât de plin de

¹ Orașel în sudul Pennsylvaniei, locul unde în 1863 s-a desfășurat o bătălie crucială din Războiul Civil American

oameni, încât cu greu puteai păși printre ei. *Normandie* și *Île de France*, două dintre cele mai bune nave de linie franceze, acostaseră în acea dimineață în portul New York, ticsite cu pasageri bogați care fugiseră de situația nesigură din Franța. Odată ce s-a auzit semnalul că drumul era liber și au putut să debarce, elita de pe vapoare s-a revărsat către consulat pentru a rezolva problemele cu viza și alte chestiuni delicate.

M-am strecurat în zona de recepție plină de fum, pe lângă doamne îmbrăcate în cele mai *en vogue* rochii ale Parisului, care pălăvrăgeau într-un nor plăcut de Arpège, având încă în păr spumă de mare. Cei din acest grup erau obișnuiți să fie însoțiți la fiecare pas de un majordom cu o scrumieră de cristal și un pahar înalt de șampanie. Stewarzi de pe *Normandie*, în jachete stacojii, erau în competiție cu omologii lor în jachete negre de pe *Île de France*. M-am împins cu un umăr prin mulțime către biroul secretarei, aflat în celălalt capăt al încăperii, și eșarfa mea de șifon s-a agățat în închizătoarea șiragului de perle al unei creaturi superbe. În vreme ce încercam să o desprind, telefonul interior a sunat, dar fără să i se răspundă.

Roger.

Am insistat să trec mai departe, am simțit o mână pe fundul meu și m-am întors, ca să văd un elev ofițer aruncându-mi un zâmbet plin de tartru.

- *Gardons nos mains pour nous-mêmes*, am spus. Hai să ne ținem mâinile acasă.

Băiatul și-a ridicat brațul deasupra mulțimii și a legănat în aer cheia de la cabina lui de pe *Normandie*. Cel puțin nu era genul de tip peste șazeci de ani pe care îl atrăgeam de obicei.

Am ajuns la biroul secretarei noastre, unde ea stătea, cu capul în jos, și bătea la mașină.

- *Bonjour*, Pia.

Vărul lui Roger, un băiat de optsprezece ani cu ochii de un albastru întunecat, era așezat pe biroul Piei, picior peste picior. Își ținea țigara în sus în vreme ce scotocea într-o cutie cu bomboane de ciocolată, micul dejun preferat al Piei. Tava mea de corespondență de pe biroul ei era deja plin cu dosare.

- *Vraiment?* Ce-i așa de bun la ea? a zis ea, fără să ridice capul.

Pia era mult mai mult decât o simplă secretară. Cu toții aveam multe responsabilități, iar printre ale ei se numărau înscrierea unor noi clienți și alcătuirea unui dosar pentru fiecare, dactilografierea considerabilei corespondențe a lui Roger, ca și descifrarea valului uriaș de mesaje zilnice în morse care reprezentau elementul vital al instituției noastre.

– De ce e așa de cald aici? am întrebat. Sună telefonul, Pia.

Ea a luat o bomboană de ciocolată din cutie.

– Sună întruna.

Pia atrăgea bărbații de parcă emitea pe o frecvență pe care numai ei o puteau detecta. Era atrăgătoare într-un fel animalic, dar bănuiam că popularitatea ei se datora în parte puloverelor sale mulate.

– Poți să preiei azi câteva dintre cazurile mele, Pia?

– Roger zice că n-am voie să mă ridic de pe scaunul ăsta. A deschis fundul bomboanei cu degetul ei mare, frumos manichiurat, căutând crema de căpșune. Și vrea să te vadă imediat, dar cred că femeia de pe canapea a dormit azi-noapte în hol. Pia a fluturat spre mine o jumătate de bancnotă de o sută de dolari, adăugând: Iar grăsanul cu câinii zice că-ți dă și cealaltă jumătate dacă îl iei pe el primul.

Și a dat din cap către cuplul în vârstă și bine hrănit de lângă ușa biroului meu, fiecare ținând în brațe o pereche de șoricari cu botul cenușiu.

La fel ca a Piei, fișa postului meu includea o gamă largă de responsabilități. Printre altele, trebuia să satisfac nevoile cetățenilor francezi din New York – adeseori familii care aveau probleme financiare – și să gestionez Fondul pentru Familiile Franceze, o acțiune umanitară prin care trimiteam cutii cu ajutoare orfanilor francezi de peste ocean. Tocmai mă retrăsesem de pe scenă după aproape două decenii de Broadway și, prin comparație, asta mi se părea ușor. Cu siguranță implica mai puține despachetări de cutii.

Șeful meu, Roger Fortier, a apărut în pragul biroului său.

– Caroline, am nevoie de tine *acum*. Bonnet a anulat.

– Cred că glumești, Roger.

Vestea era o adevărată lovitură. Mă asiguraseram de prezența ministrului de Externe francez ca principal vorbitor la gala noastră cu mai multe luni în urmă.

— Nu e ușor să fii ministru de Externe francez acum, mi-a aruncat el peste umăr și s-a întors la treburile lui.

Am intrat în biroul meu și am răsfoit prin Wheeldexul de pe masă. Oare prietenul mamei, călugărul budist Ajahn Chah¹, era liber în acea seară?

— Caroline..., a strigat Roger.

Mi-am înșfăcat Wheeldexul și m-am grăbit către biroul lui, evitând cuplul cu șoricarii, care se străduiau din răspuțeri să pară disperați.

— De ce ai venit așa târziu azi-dimineață? a întrebat Roger. Pia e aici deja de două ore.

În calitate de consul general, Roger Fortier domnea din apartamentul situat pe colț, cu vederea lui generoasă către Rockefeller Plaza și Promenade Café. În mod normal, acel loc era ocupat de faimosul patinoar, dar acesta era închis pe timpul verii, iar spațiul era umplut acum cu mese de cafea și chelneri în smoching, cu șorțuri până la glezne, care se agitau de colo colo. Dincolo de ei, Prometeul auriu masiv al lui Paulanship² cădea către pământ, ținându-și în sus focul furat. În spatele lui, clădirea RCA țâșnea cu cele șaptezeci de etaje ale sale către cerul de safir. Roger avea multe în comun cu figura masculină impunătoare a Înțelepciunii sculptate deasupra intrării în clădire. Fruntea încruntată. Barba. Ochii furioși.

— M-am oprit pentru floarea de butonieră a lui Bonnet...

— Oh, pentru asta merită să lăsăm jumătate de Franță să aștepte.

Roger a mușcat dintr-o gogoasă, iar zahărul pudră i-a căzut pe barbă. În ciuda a ceea ce ar putea fi numit cu îngăduință un trup masiv, nu ducea niciodată lipsă de parteneri.

Biroul lui era ticsit cu dosare, documente de valoare și dosare despre cetățeni francezi dispăruți. Conform *Ghidului Consulatului Franței*, sarcina lui era de „a ajuta cetățenii francezi din New York în caz de furt, boli grave sau arestare, și în probleme legate de certificate

¹ Chah Subhaddo (1918–1992), influent dascăl budist thailandez, care a jucat un rol major în răspândirea budismului Theravada în Occident

² Paul Howardanship (1885–1966), sculptor american, o forță majoră în mișcarea art deco. A creat sculpturi mitologice în stil clasic, precum faimosul *Prometeu* (1934), în bronz aurit, de la Rockefeller Centre din New York.

de naștere, adopție sau documente pierdute ori furate; de a organiza vizitele oficialilor și ale colegilor diplomați francezi; și de a ajuta în cazul unor probleme politice sau dezastre naturale“.

Tulburările din Europa ne dădeau destul de mult de lucru în toate aceste categorii, asta dacă îl socoteai pe Hitler un dezastru natural.

– Trebuie să mă întorc la cazurile mele, Roger...

El a împins un dosar gălbui care a alunecat pe suprafața lustruită a mesei de conferință.

– Nu numai că nu avem vorbitor, dar am stat treaz jumătate de noapte ca să refac discursul lui Bonnet. A trebuit să scot povestea cu Roosevelt care a lăsat Franța să cumpere avioane americane.

– Franța ar trebui să poată să cumpere toate avioanele pe care le vrea.

– Noi adunăm aici bani din donații, Caroline. Nu e momentul să-i supărăm pe izolaționiști. Mai ales pe cei bogăți.

– Oricum ei nu pot să sufere Franța.

– Nu mai avem nevoie de presă proastă. Sunt Statele Unite prea prietenoase cu Franța? Asta o să facă Germania și Rusia să se apropie mai mult? Nici nu pot să-mi termin desertul fără să fiu întrerupt de vreun reporter. Și nu putem pomeni nimic de Rockefelleri... Nu mai vreau un telefon de la Junior. Dar bănuiesc că asta oricum o să se întâmple, acum, că Bonnet a contramandat.

– E un dezastru, Roger.

– Poate că va trebui să anulăm totul.

Roger și-a trecut degetele lungi prin păr, săpând tranșee noi prin Brylcreem¹.

– Să rambursez patruzeci de mii de dolari? Și Fondul pentru Familiile Franceze? Deja funcționez cu prea puține resurse. Plus că am plătit pentru patru kilograme și jumătate de salată Waldorf...

– Așa îi spun chestiei ăleia, salată? Roger frunzărea prin cărțile sale de vizită, jumătate dintre ele ilizibile și pline de tăieturi. E *pathétique*... doar bucăți de măr și de țelină. Și *nucile* alea înmuiate...

¹ Pomadă pentru păr. Compania Brylcreem a fost creată în 1928 în Birmingham, Marea Britanie.

Re: M-am tot uitat prin Wheeldex în căutarea unor candidați celebri. Eu și mama o cunoșteam pe Julia Marlowe¹, faimoasa actriță, dar era plecată într-un tur al Europei.

– Ce zici de Peter Patout? Prietenii mamei l-au folosit.

– Arhitectul?

– Întregii Expoziții Universale. Au robotul ăla de doi metri.

– Plicticos, a spus el, lovindu-și palma cu cuțitul de argint pentru deschis scrisori.

Am ajuns la L.

– Ce zici de căpitanul Lehide?

– De pe *Normandie*? Pe bune? E plătit să fie anost.

– Nu poți să refuzi de la bun început orice sugestie, Roger. Ce zici de Paul Rodierre? Betty zice că toată lumea vorbește despre el.

Roger și-a țuguia buzele, ceea era întotdeauna un semn bun.

– Actorul? I-am văzut show-ul. E bun. Înalt și atrăgător, dacă-ți place genul. Bineînțeles, are un metabolism bun.

– Cel puțin știm că poate memora un scenariu.

– E puțin cam imprevizibil. Și însurat, așa că nu-ți face cine știe ce gânduri.

– Am terminat cu bărbații, Roger, am replicat.

La treizeci și șapte de ani, mă resemnasem să rămân singură.

– Nu sunt convins că Rodierre o să accepte. Vezi ce poți obține, dar asigură-te că se ține de text. Fără Roosevelt...

– Fără Rockefelleri, am încheiat eu.

Între diferitele cazuri de rezolvat, am sunat în stânga și-n dreapta la diverse posibilități de ultim minut și am sfârșit cu o singură opțiune, Paul Rodierre. Era în New York, juca într-un musical american la Broadhurst Theatre, *Străzile Parisului*, debutul fulminant pe Broadway al lui Carmen Miranda².

¹ Julia Marlowe (1865–1950), actriță americană de origine britanică, cunoscută pentru rolurile sale din piesele lui Shakespeare

² Carmen Miranda (1909–1955), cântăreață și dansatoare de samba braziliană de origine portugheză, actriță pe Broadway și star de film, care a cunoscut o mare popularitate prin anii 1940–1950